

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
t.a.v. mevrouw M. Overmeen en de heer E. van Mierlo
Haven Zuidzijde 30
7607 EW Almelo

Almelo, 28 november 2023.

Betreft: Gevraagd advies m.b.t. concept Wijziging beleidsregels Jeugdhulp 2019.

Geachte mevrouw Overmeen en heer van Mierlo,

De Adviesraad Sociaal Domein Almelo ontving het verzoek te reageren op bovengenoemd concept.

Hieronder treft u puntsgewijs onze reactie aan.

Vooraf:

De Adviesraad Sociaal Domein heeft u met betrekking tot de Jeugdhulp in eerder uitgebrachte adviezen al uitvoerig geïnformeerd over haar visie en over de uitgangspunten die de Adviesraad hanteert bij het afgeven van een advies.

Tevens heeft u de afgelopen maanden onder andere adviezen ontvangen over:

- Inkoop Jeugdhulpverlening, 17-10-2022, ongevraagd
- Adviezen en vragen n.a.v. rapport van Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 13-07-2022, ongevraagd
- Advies n.a.v. zorgelijke berichten over de mentale situatie van veel jongeren, 03-11-2023, ongevraagd
- Uitvoeringsplan Jeugd en WMO 2024, 18-03-2023
- Concept Actieplan Beleid Sociaal Domein, 26-09-2023

Zoals ook te lezen valt in het Visiedocument van de Adviesraad (mei 2022) en in bovenstaande adviezen, nemen de organisatorische keuzes van de gemeente Almelo ten aanzien van de gedecentraliseerde zorg ook in deze “Wijziging van de beleidsregels Jeugdhulp” een prominente plek in.

Over de visie van de Adviesraad op de centrale thema’s als “eigen kracht”, “zelfredzaamheid”, “zelfoplossend vermogen” zoals deze ook in deze wijzigingen weer veelvuldig voorkomen, ook in relatie tot de beschikbare budgetten, bent u uitvoerig geïnformeerd. Evenals over het belang dat de Adviesraad hecht aan de kwaliteit van de zorgverlening, de samenwerking met de ketenpartners en het belang van kwalitatief goed onderzoek, evaluatie en voortgang.

In dit verband wekte het bij de bespreking van de Wijziging Beleidsregels Jeugdhulp enige verbazing bij de leden van de Adviesraad dat de ambtenaren die toelichting gaven op de Wijziging Beleidsregels Jeugdhulp niet op de hoogte waren van de eerder afgegeven adviezen over de jeugdhulp. De Adviesraad vraagt zich af of de adviezen wel doorkomen op de werkvloeren van het stadhuis.

Ook de volgorde van bespreking en advisering - eerst het beleid ten aanzien van de Inkoop Jeugdhulpverlening en daarna de Beleidsregels jeugdhulp - wekte enige verbazing. De beleidsregels bepalen in niet geringe mate toch het inkoopbeleid?

Artikel A. 2.2.3

Het valt de Adviesraad op dat in het voorstel niet (enkel) de kwaliteit(-scriteria) van een onderzoek naar de hulpvraag van de cliënt leidend zijn maar dat de (bekende) organisatorische beleidsuitgangspunten van de Gemeente en ook enkele organisatorische bepalingen uit de Jeugdwet sterk bepalend lijken te zijn. Tekstueel en taalkundig spreekt er veel wantrouwen richting die burger uit. Veel teksten komen over als burgers die alleen maar proberen de gemeente te laten betalen, in plaats van mensen die daadwerkelijk hulp nodig hebben.

Zoals ook de Hervormingsagenda Jeugd 2023 – 2028 al bepleit is het o.i. van het grootste belang dat het onderzoek van de hulpvraag van de cliënt(en) geschiedt in kwalitatief stevige lokale teams met voldoende ontwikkelingspsychologische kennis en expertise over jongeren en over de ouderschapsvaardigheden. Zie ook: convenant stevige lokale teams, artikel 2.3.1. van de Hervormingsagenda.

Leeftijd kinderen

De wijziging “*In het kader van het onderzoek naar de hulpvraag geldt het uitgangspunt dat de jeugdige wordt gezien en als dat aangewezen is, wordt gesproken*” is voor de Adviesraad mede aanleiding u te adviseren in de Wijziging Beleidsregels Jeugdhulp te verwijzen naar de vigerende bepalingen uit de WGBO en deze bepalingen op te nemen in een folder die bij aanmelding of eerste contact wordt verstrekt. Deze folder bevat alle rechtspositionele aspecten zoals deze in de jeugdhulp een rol kunnen spelen. Het gaat - kort gezegd - over de rechten en plichten van minderjarigen, van de ouders en/of verzorgers en van de hulp-/zorgverlener namens de gemeente. Bij uw ketenpartners zijn dergelijke folders op voorraad. Zie ook onze eerdere adviezen over het gebruik en inrichting van het begeleidingsplan, de rechtspositionele aspecten ervan en de taak en functie en doorzettingsmacht van de regisseur. Hierin is het belangrijk rekening te houden met laaggeletterden en cultuurspecifieke factoren.

Bij deze rechtspositionele aspecten hoort ook de mogelijkheid van bezwaar en beroep voor en door alle WGBO-leeftijdscategorieën en hun ouder(s) en/of opvoeder(s).

FAQT-J

De Adviesraad beschouwt de introductie van het normenkader als een kwaliteitsimpuls mits deze als middel wordt gebruikt en niet als doel op zichzelf. Met de vertegenwoordiging van de gemeente hopen wij dat dit normenkader – in de toekomst - gaat voldoen aan de in Hervormingsagenda voorgeschreven noodzakelijke *evidence*.

Het inhuren van Factum leidde bij de Adviesraad opnieuw tot vragen over de schijnbare gretigheid waarmee gemeenten zich wenden tot organisatie- en adviesbureaus (In menig landelijk onderzoek verwoordt als *goudmijn voor de adviesmarkt*. Zie ook: *Benchmark Bureau Berenschot*¹). Temeer daar de Jeugdwet mede is ingevoerd met het oog op de beheersing van de kosten, een efficiëntere regie en samenwerking ter plaatse en het gegeven dat gemeenten als beste in staat zijn te beoordelen wat er plaatselijk nodig is.

In de marge kwam de vraag aan de orde of er aanvullend opleiding nodig is om het normenkader op de juiste wijze te gebruiken en te analyseren. Zo vergt een juiste inschatting van het begrip (de norm)

¹ Berenschot, jaarlijkse benchmark sociaal domein, vanaf 2016; Utrecht sept. 2019.

“Zo’n 25-29% van de totale middelen van de Wmo en de Jeugdwet wordt besteed aan het organiseren en coördineren van de zorg”.

“hechting” de nodige specialistische kennis en vragen ook rapportagevaardigheden de nodige aandacht.

B. 2.2.3.3.

De Adviesraad adviseert u het begrip normaliseren enkel te koppelen aan de ontwikkelingspsychologische fasen waarin het kind zich bevindt en de daaraan gekoppelde ouderschapsvaardigheden. Alle interpretaties daarbuiten verworden al snel tot moraliseren. En daar zit niemand op te wachten in de zorg. Zie ook ons advies hierover naar aanleiding van de Strategische beleidsnota Sociaal Domein, febr. 2022.

E. 3.2.2.

Wij adviseren u de rechtspositionele aspecten bij gescheiden ouders en co-ouderschap ook op te nemen in de bij “leeftijd kinderen” genoemde folder. De WGBO-bepaling in deze zijn helderder en objectiever van aard dan de door u genoemde, multi-interpretabele beschrijvingen van mogelijke situaties. Zeker als er voor het kind levens- en ontwikkelingsbedreigende situaties ontstaan.

De achter 3.2.2. beschreven “capaciteiten van de ouders” lezen wij vooral als een uitstekende start voor het creëren van “stevige lokale teams”, zoals verwoord in de Hervormingsagenda.

Slotopmerkingen

In navolging van recente ontwikkelingen in Twente m.b.t. indicatiestelling in de ouderenzorg vroeg de Adviesraad zich - kort - af of het wenselijk en haalbaar is om in de jeugdzorg in het Almelose te komen tot een centrale plek, onder gezag van de gemeente, waar alle aanmeldingen van kinderen en ouders kunnen worden onderzocht en waar een vervolgtraject, met een functionele regie, uitgezet kan worden. De bemensing van deze plek kan opgevangen worden door fte’s die nu adviserend, dan wel ondersteunend en uitvoerend werkzaam zijn in de triage op de vele plekken waar dat nu gebeurt. Vanuit de aanwezige ambtenaren kregen we geen signalen of reactie(s) hoe hierover in het Huis van de Stad gedacht zou kunnen worden.

Ook vraagt de Adviesraad zich af of het wenselijk is in de Beleidsregels Jeugdhulp de bepaling op te nemen dat de gemeente niet gehouden is hulp en/of zorg te verlenen welke niet effectief bewezen is. Zie hiervoor ook de Hervormingsagenda.

Bronnen

- Visiedocument Adviesraad Sociaal Domein Almelo , Almelo mei 2022
- Hervormingsagenda Jeugd 2023 – 2028, Ministerie van VWS, 20-06-2023.
- Tiendelige Handboek Methodische Ouderbegeleiding, Dr. Alice van der Pas, 1973 e.v. Ad Donker Rotterdam.
- WGBO, Wijzigingswet Burgerlijk Wetboek, enz. (geneeskundige behandelingsovereenkomst), Ministerie van VWS, Overheid.nl, 22-11-2023.
- Alle voorgaande adviezen van de Adviesraad Almelo m.b.t. de Jeugdhulp en Wmo.

Met vriendelijke groet,

Adviesraad Sociaal Domein Gemeente Almelo,

André Witvers

Wvd. Voorzitter